

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 232

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali
Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür
Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri
Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1642) ve Dışişleri
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	11
• 2/1642 Esas Numaralı Kanun Teklifinin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	12
- Genel Gerekçesi	12
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.....	13
• Dışışleri Komisyonu Raporu.....	14
- Muhalefet Şerhi	17
- Dışışleri Komisyonunun Benimsediğı 27'nci Yasama Dönemine Ait Rapor.....	18
- Teklif Metni.....	24
- Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	24
• Anlaşma Metni.....	25

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z- 90666677-599-180451

2 Ekim 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/5027	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
2	2/5038	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
3	2/1781	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
4	2/2783	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
5	2/2278	Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması
6	2/2935	Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırmanın Engellenmesine Yönelik Vergi Anlaşmaları ile İlgili Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Çok Taraflı Sözleşme
7	2/1897	Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Karar

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
8	2/1912	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Karar
9	2/4162	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 47'nci Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 21'inci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 4/9/2021 Tarihli ve GA21/4/442 Sayılı Karar
10	2/2370	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
11	2/3910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
12	2/4291	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
13	2/3378	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
14	2/1532	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
15	2/1548	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma
16	2/2984	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
17	2/1194	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
18	2/2024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
19	2/4188	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşması
20	2/3141	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kraliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
21	2/5025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
22	2/5026	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
23	2/3537	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İşbirliği Çerçeve Anlaşması
24	2/2021	Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşması
25	2/4323	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
26	2/4416	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Togo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
27	2/4417	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması ve Notalar
28	2/4418	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması
29	2/4706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
30	2/4911	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
31	2/5024	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma
32	2/4292	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kuveyt Devleti Hükûmeti Arasında İşbirliği Protokolü ve Notalar
33	2/3706	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İşbirliği Anlaşması
34	2/4650	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşması
35	2/1459	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Mali Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/1545	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma
37	2/3445	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması
38	2/4529	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşması
39	2/1593	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslami Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
40	2/1794	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması
41	2/1949	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
42		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Teşkilatı Arasında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Uluslararası İçin Ev Sahibi Ülke Anlaşması Tadil Protokolü
43	2/4814	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
44	2/1776	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
45	2/3536	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/3543	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
47	2/4891	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
48	2/2847	İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme
49	2/2664	İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Medya Forumu Tüzüğü ile Notalar
50	2/3004	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma ve Notalar
51	2/2023	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması
52	2/2058	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma
53	2/2025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027,2/5038,2/1781,2/2783,2/2278, 2/2935,2/1897,2/1912,2/4162,2/2370,2/3910,2/4291,2/3378,2/1532,2/1548,2/2984,2/1194,2/2024, 2/4188,2/3141,2/5025,2/5026,2/3537,2/2021,2/4323,2/4416,2/4417,2/4418,2/4706,2/4911,2/5024, 2/4292,2/3706,2/4650,2/1459,2/1545,2/3445,2/4529,2/1593,2/1794,2/1949,2/4814,2/1776, 2/3536,2/3543,2/4891,2/2847,2/2664,2/3004,2/2023,2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1642)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 416441 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/01/2019

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma” 26 Nisan 2017 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

Anlaşma kapsamında, mütekabiliyet ilkesine uygun olarak Türkiye’nin Somali’de, Somali’nin de Türkiye’de kültür merkezi kurması ve bu merkezlere gerekli kolaylıkların sağlanması öngörülmektedir.

Anlaşma, kültür merkezlerinin faaliyetlerinin genel çerçevesini düzenlemektedir. Kültür merkezlerinin iki ülke arasında dostane ilişkileri artırması ve kültür, eğitim ve bilim alanlarındaki ikili işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-8165

17 Ocak 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26 Nisan 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma”yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişkide bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

21/10/2025

Esas No: 2/1642

Karar No: 166

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1642 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişı ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 16/10/2025 tarihinde yaptığı 18’inci toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci Yasama Döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/1545 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, 03/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan KURTULMUŞ imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/1642 esas numarası ile 04/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 16/10/2025 tarihli 18’inci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, mütekabiliyet ilkesine uygun olarak Türkiye’nin Somali’de, Somali’nin de Türkiye’de Kültür Merkezi kurması ile, kültür, eğitim ve bilim alanlarındaki ikili iş birliğini geliştirmeyi amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Söz konusu Teklif 27’nci Yasama Döneminde 2/1545 esas numarasıyla Komisyonumuzda görüşülmüş, oy çokluğuyla kabul edilerek rapora bağlanmış ancak kanunlaşamayarak hükümsüz kalmıştır. 28’inci Yasama Döneminde 2/1642 esas numarasıyla yenilenerek tekrar görüşülmüş; İçtüzüğün 77’nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca 27’nci Yasama Dönemi 148 sıra sayılı Rapor’un ve metnin benimsenmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya BAKBAK, Ankara Milletvekili Asuman ERDOĞAN, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan BAYKOÇ, Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan NAZIRLI, İstanbul Milletvekili Seda GÖREN BÖLÜK, İstanbul Milletvekili Oğuz ÜÇÜNCÜ, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Fuat Oktay</i> Ankara	Başkanvekili <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir	Kâtip <i>Derya Bakkak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ahmet Fethan Baykoç</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ceylan Akça Cupolo</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Talih Özcan</i> Düzce	Üye <i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i> Elâzığ (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir

Üye

Seda Gören Bölük

İstanbul

(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye

Hasan Karal

İstanbul

Üye

Oğuz Kaan Sahıcı

İstanbul

Üye

Oğuz Üçüncü

İstanbul

(Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti ile imzalanan “Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma” 2017 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır. Anlaşma kapsamında, mütakabiliyet ilkesine uygun olarak Türkiye’nin Somali’de, Somali’nin de Türkiye’de kültür merkezi kurması ve bu merkezlere gerekli kolaylıkların sağlanması öngörülmektedir. Anlaşma, kültür merkezlerinin faaliyetlerinin genel çerçevesini düzenlemektedir.

Türkiye’nin son yıllarda dış politikasını kültürel iş birliği, eğitim ve sanat diplomasisi alanları üzerinden genişletme yönelimi, demokratik ve çoğulcu bir kültür anlayışına dayanmak yerine, giderek tekçi, ideolojik ve siyasal nüfuz üretme aracı haline gelmiştir. Bu eğilimin en görünür örneklerinden biri Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ve bağlı Yunus Emre Vakfı’dır.

Enstitü, kuruluş yasasında yer alan “Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmak” amacıyla faaliyet yürütmekteyse de son yıllarda iktidarın kültürel hegemonyasının dış ayağına dönüştürülmüştür. Avrupa’dan Ortadoğu’ya, Afrika’dan Latin Amerika’ya kadar birçok ülkede Yunus Emre Enstitüsü merkezlerinin; yerel halklarla eşit kültürel alışverişten çok propaganda ve ideolojik temsil alanı olarak kullanıldığı, atamaların liyakat yerine siyasal bağlılık esasına göre yapıldığı, kamu kaynaklarının partizan etkinlikler, dini-milliyetçi organizasyonlar ve dış temsilcilik ağları üzerinden denetimsiz biçimde aktarıldığı, basına ve Sayıştay raporlarına da yansımıştır.

Öte yandan, Yunus Emre Enstitüsü’nün faaliyet gösterdiği birçok ülkede —örneğin Balkanlar’da ve Orta Doğu’da— iktidarın Sünni-Türk kimlik merkezli ideolojik politikalarını yaygınlaştırdığı, yerel azınlık kültürlerini dışladığı yönünde eleştiriler artmaktadır. Bu durum, kültürün diplomasi aracı olarak değil, ideolojik bir tahakküm mekanizması olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Yunus Emre Enstitüsü’nün geçmiş yıllarda basına yansıyan usulsüzlük, şeffaflık ve nepotizm skandallarını göz ardı eden bir düzenlemedir. Yunus Emre Vakfında yaşanan yolsuzluk tüm yönleriyle aydınlatılmadan, sorumluların tamamı yargılanmadan bu kurumların yer alacağı bir anlaşma yapılmamalıdır.

Bu tablo, anlaşmanın, anlaşma metninde geçtiği üzere Kültür merkezlerinin iki ülke arasında dostane ilişkileri artırması ve kültür, eğitim ve bilim alanlarındaki ikili iş birliğinin gelişmesine katkıda bulunmasını değil, devlet merkezli bir kültür ihracını ve yumuşak güç manipülasyonunu temsil ettiğini göstermektedir. Bu anlaşma, Yunus Emre Enstitüsü’nün bulunduğu ülkelerde “tek yönlü kültürel aktarım” anlayışını kurumsallaştırmaktadır.

Tüm bu nedenlerle DEM Parti olarak bu anlaşmanın onaylanmasını reddediyoruz ve insan haklarını esas alan bir dış politika çizgisinde kalınması gerektiğini belirtiyoruz.

Ceylan Akça Cüpolo

Diyarbakır

Dışışleri Komisyonunun Benimsediğı 27’nci Yasama Dönemine Ait Rapor

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

6/12/2019

Esas No: 2/1545

Karar No: 108

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 17/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma”, 21/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 25/1/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen 2/1545 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 4/12/2019 tarihli 15’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Yunus Emre Enstitüsü yetkililerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; mütekabiliyet ilkesine uygun olarak Türkiye’nin Somali’de, Somali’nin de Türkiye’de Kültür Merkezi kurması ile, kültür, eğitim ve bilim alanlarındaki ikili iş birliğini geliştirmeyi teminen imzalanan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunması amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Somali’yle ilişkilerimizin mükemmel düzeyde seyrettiğı, eğitim ve kültür anlamında da son derece derini bir iş birliğimiz olduğı,

1992’den bu yana 1.092 Somalilinin ülkemizde burslu eğitim almaya hak kazandığı, Türkiye’de eğitimlerini tamamlamalarının ardından Somali’ye geri dönen birçok Türkiye mezunu gencin de ülkemizin üniversitelerinden aldıkları prestijli diplomaları sayesinde Somali’de mukim firmalarımızın yanı sıra birçok devlet kurumunda çalışmaya başladıkları, Somali’de son dönemde üst düzey anlamda da Türkiye mezunu pek çok ismin görev almaya başladığını, hatta Genelkurmay Başkanının da Türkiye’de eğitim görmüş birisi olduğı,

Somali halkının genelinde de Türkçe öğrenme isteğı bulunduğı, bu yönde çok yoğun bir taleple karşı karşıya olduğumuzu, bu talepleri karşılamak ve mevcut faaliyetlerimizin de devamlılığını temin etmek için kültür merkezlerinin kuruluşu, işleyişi ve faaliyetlerini içeren anlaşmanın 26 Nisan 2017 tarihinde imzalandığını,

Bu Anlaşmanın ülkemizin Mogadişu’da, Somali’nin de Ankara’da karşılıklı olarak kültür merkezi kurmasını amaçladığını ve bu kültür merkezlerinin kuruluş ve faaliyet esaslarını belirleyip birtakım kolaylık ve istisnaları da kapsadığını,

Somali’de açtığımız Yunus Emre Kültür Merkezinin yasal zemin olmadığı için Büyükelçiliğimiz bünyesinde faaliyet gösterdiği,

Yunus Emre Kültür Merkezinin faaliyetlerini bugüne kadar 1.500’ün üzerinde öğrencinin katıldığı, 2010 yılından bu yana düzenlenen Türkçe Yaz Okulu programına ise Somali’den 32 öğrencinin katıldığı,

Enstitü ile City Üniversitesi ve Mogadişu Üniversitesi arasında Türkoloji İş Birliği protokolleri bulunduğu, Enstitünün, Somali-Türk Görev Kuvveti bünyesinde harp okulu, astsubay okulu ve Birlik Eğitim Merkezinde eğitilecek Somalili personele Türkçe eğitimi vermek üzere de öğretmenler görevlendirdiği,

2017 tarihinde imzalanan bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle Büyükelçiliğimiz bünyesinde faaliyet gösteren Yunus Emre Kültür Merkezimiz yasal bir statüye kavuşacağı ve birtakım istisna ve kolaylıklardan da faydalanarak faaliyetlerini genişletme imkânına sahip olacağı, Yunus Emre Vakfının kanununda mütevellî heyeti oluştururken Genel Kuruldaki değişiklik sırasında tek taraflılığın önlenmesi bakımından ileri sürülen görüşler çerçevesinde bir muhalefet şerhi bulunduğu,

Bunun hem iktidar hem muhalefet partilerini ilgilendiren bir konu olduğu, kendilerinin yönetici olarak Türk dilini ve kültürünü bütün dünyada tanıtmakla ilgili olarak ellerindeki yetkilerle son derece verimli bir ortam oluşturarak bütün dünyada Türkiye'nin tamamını tanıtmak ve Türkiye'yle bağ kuran insan sayısını artırmak için faaliyetler yürüttükleri,

Kanun çalışmaları konusunda yeni bir kanun çıkarılarak Yunus Emre Enstitüsünün çalışmalarına daha bir güç ve ivme kazandırılabilceği,

Afrika'da Yunus Emre Kültür Merkezi sayısının kaçta ulaştığı, Yunus Emre Enstitüsünün faaliyet göstermediği, nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan bir ülke bulunup bulunmadığı, Yunus Emre Enstitüsünün 58 merkeziyle yurt dışında faaliyette bulunduğu, 5 kıtada faal olan merkezleri olduğu,

İlk etapta daha ziyade Balkanlar ve Arap coğrafyasında kurulduğu, ikinci etapta Avrupa ülkelerinde kurulduğu, üçüncü etapta da Uzak Doğu'da Malezya, Japonya gibi daha uzak ülkelerde kurulduğu, Nijerya ve Endonezya'da kuruluş faaliyetlerinin sürdüğü,

Şu anda Afrika'da 12 tane merkezimiz olduğu, Büyükelçiliklerin açılmasına paralel olarak Yunus Emre Enstitülerinin de açılması gerektiği, bütün ülkelere bir anda açılma imkânı olmadığı, bunun bir taraftan personel atamaları ve benzerini yani ek bir bütçeyi gerektirdiği, bunun yanı sıra ülkeler arası kültür merkezi anlaşması imzalaması gerektiği,

Örneğin, Somali'de Büyükelçiliğimizin ve Dışişlerimizin katkısıyla, ancak Büyükelçiliğe bağlı bir birim olarak açıldığı fakat birçok ülkede böyle bir imkân bulunmadığı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Volkan Bozkır
İstanbul

Başkanvekili
Ahmet Yıldız
Denizli

Üye
Tulay Hatımoğulları Oruç
Adana
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye <i>Asuman Erdoğan</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ahmet Haluk Koç</i> Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mustafa Canbey</i> Balıkesir (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Atilla Ödünç</i> Bursa	Üye <i>Mehmet Güzelmansur</i> Hatay (Muhalefet şerhimiz mevcuttur)	Üye <i>Ahmet Hamdi Çamlı</i> İstanbul
Üye <i>Ahmet Ünal Çeviköz</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Ümit Özdağ</i> İstanbul	Üye <i>Zafer Sırakaya</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i> İzmir (Muhalefet şerhi vardır)	Üye <i>Niyazi Güneş</i> Karabük (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri

MUHALEFET ŞERHİ

Somali’de faaliyet göstermesi planlanan Yunus Emre Türk Kültür Merkezi, Yunus Emre Vakfı tarafından kurulacak ve işletilecektir. Yunus Emre Vakfı kuruluşundan bu yana iktidarın güdümünde faaliyet yürüten bir kurumdur. Bu konuda, 22. Dönem 5. Yasama Yılı’nda, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik Ve Spor Komisyonu’nda görüşülen Yunus Emre Vakfı Kanunu Tasarısı’na CHP’li üyelerin koyduğu muhalefet şerhinde Yunus Emre Vakfı’nın karar organı olan mütevelli heyetinde sekiz bakanın bulunması ve diğer üyelerin çoğunun da Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesinin kuruluşun demokratik yapısını bozacağına işaret edilmiştir.

26. Dönem 2. Yasama Yılı’nda, Yunus Emre Vakfı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu’nda görüşülürken, Cumhurbaşkanı’nın Vakfın mütevelli heyeti ve yönetim kurulu üzerindeki etkisi vurgulanarak, Vakfın Cumhurbaşkanlığı vesayetine alınmak istendiğine işaret edilmiştir. Nitekim, yapılan değişikliklerin sonucunda, Vakfın karar organı olan 11 üyeli mütevelli heyet şu kişilerden oluşmaktadır: Kültür ve Turizm Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Millî Eğitim Bakanlığı Müsteşarı, Cumhurbaşkanı tarafından seçilen beş kişi ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından kendi mütevelli heyeti üyeleri arasından seçilen bir kişi. Bu mütevelli heyet yapısı, söz konusu kurumun Cumhurbaşkanı’nın güdümünde olduğu yönündeki endişelerimizi doğrular niteliktedir.

Anlaşma hükümleri, Türk kültürünü tanıtmak gibi ağır sorumluluk gerektiren bir misyonu Yunus Emre Türk Kültür Merkezi’nin bağlı olacağı vakfın tekeline almaktadır. Siyasi kutuplaşmanın ve kimlik çatışmalarının kültürel alana fazlasıyla yansıdığı Türkiye’de, Türk kültürünün tanıtımının siyasi çekişmelerden uzak biçimde yapılması zaruridir. Ancak, Yunus Emre Vakfı ve bünyesindeki

merkezler, Türk kültürünün dış dünyaya aktarılmasını iktidarın siyasi eğilimlerinin tekeline bırakmaktadır. Anlaşmanın bu şekliyle yürürlüğe konması, mütevellî heyetinin ağırlığı iktidar tarafından atanan ve onlara fıkren yakın kişilerden oluşan bu kurumu birçok devlet kurumunda yaşandığı gibi kısa bir süre içinde AKP iktidarının propaganda aygıtlarından biri hâline getirebilecektir

Yukarıdaki sunulan gerekçelerle söz konusu teklife muhalifiz .

04.12.2019

Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul

Ahmet Haluk Koç
Ankara

Mehmet Güzelmansur
Hatay

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/1545 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne Muhalefet Şerhimizdir:

Somali halkları özellikle son 20 yıldır ciddi hak ihlallerinin yaşandığı bir ülke haline gelmiştir. IŞİD kadar tehlikeli olan El Şabab'la Somali devleti arasında yaşanan çatışmalarda devlet sivillerin can ve mal güvenliklerini gözetmeksizin operasyonlarına devam etmektedir. Bunun en çarpıcı örneklerinden biri ise 14 Ekim 2017 tarihindeki çifte bombardımandır. Bu saldırı sonucunda Mogadishu kentinde 500 sivil katledilmiş ve devlet saldırıyı El Şabab örgütüne karşı yaptığını söylemişti. Farmajo olarak bilinen devlet başkanı Muhammed Abdullah, devlet başkanı olduktan sonra Etiyopya askerlerini de kullanarak sivillere yönelik saldırıların emrini vermiştir. Aralık 2018'de Baioda kentinde yapılan barışçıl gösterilerde 18 sivilin öldürülmesi, El Şabab adlı örgütün giremediği bölgelerde, El Şabab'a operasyon bahanesiyle bir çok sivil katletmesi ve on binlercesini yerinden etmesi işlediği suçlardan sadece birkaç tanesidir. Yine uluslar arası hak eksenli çalışan sivil toplum örgütlerinin raporlarına baktığımızda, Somali devleti güvenlik ve istihbarat güçlerinin sayısız kez kadınlara ve kız çocuklarına yönelik cinsel şiddet uygulayarak suç işlediği belgelenmiştir.

Bu sebeple, HDP olarak, hak ihlallerinin yoğun yaşandığı Somali'de bu şiddet sarmalına öncülük eden Farajoo hükümetiyle imzalanacak kültürel bir anlaşma bile kabul edilemez. TBMM'nin Somali ile ilgili yapacağı en doğru adım, hükümete kendi halkına karşı şiddet politikasını durdurma çağrısı olacaktır.

Ayrıca 2017'de yapılan düzenlemeler ile Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı bünyesine alınan Yunus Emre Enstitüsü ve vakfının yurt dışındaki ülkelerde sadece Türkçe öğretmeyi ve sadece Türk kültürünü tanıtmayı amaçladığı bilinmektedir. 72 millet ve 82 milyon Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının bütçesiyle sadece Türkçe eğitim ve Türk kültürü tanıtımı yapmaktadır.

Somali hükümeti ile yapılacak her anlaşma, orada yaşanan hak ihlallerine ve Yunus Emre Enstitüsü tarafından yapılacak kültürel faaliyetlerin tekçi zihniyete onay vermek anlamı taşıyacağından, HDP olarak bu kanun teklifine şerhimizi düşüyoruz.

06.12.2019

Serpil Kemalbay Pekgözegü

İzmir

Tulay Hatunoğulları Oruç

Adana

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KÜLTÜR
MERKEZLERİNİN KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE
FAALİYETLERİ HAKKINDA ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 26 Nisan 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA KÜLTÜR
MERKEZLERİNİN KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE
FAALİYETLERİ HAKKINDA ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
SOMALİ FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
KÜLTÜR MERKEZLERİNİN KURULUŞU, İŞLEYİŞİ VE FAALİYETLERİ
HAKKINDA ANLAŞMA**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti (bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaktır);

Taraflar arasında dostluğun ve işbirliğinin güçlendirilmesi gayesiyle;

Karşılıklı kültür merkezleri kurulması ile bunların işleyişi ve faaliyetleri hakkında aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

**Bölüm I
Temel Hükümler**

Madde 1

Türk Tarafı Mogadişu'da, Somali Tarafı ise Ankara'da birer kültür merkezi kuracaklardır (bundan sonra "Kültür Merkezleri" olarak anılacaktır).

Kültür Merkezlerinin kuruluşu, işleyişi ve faaliyetleri işbu Anlaşmanın hükümlerine tabi olacaktır. İşbu Anlaşmada öngörülmeven hususlarda Kabul Eden Tarafın kanun ve kuralları uygulanacaktır.

Türkiye'de kurulacak Kültür Merkezi, işbu Anlaşmada öngörülmeven hususlarda Türkiye'de demeklere uygulanan kanun ve kurallara tabi olacaktır.

Kültür Merkezlerinin kuruluşu ile Gönderen Tarafın isteği üzerine kapatılması usulü, tüzüğünün oluşturulması, üyelerin seçimi, organların teşkili ile toplantı, karar ve yazışma usulleri Kabul Eden Devletin kanun ve kurallarına tabi değildir. Bu alanlarda Kültür Merkezleri, Kabul Eden Tarafın makamlarının herhangi bir izni veya onayı şartına tabi olmaksızın, kendi kural ve usullerini belirleme yetkisine sahip olacaktır.

Kültür Merkezleri işbu Anlaşmanın 5'inci ve 13'üncü maddesinde belirtilen amaçlar ve faaliyetler dışında veya Kabul Eden Tarafın kanun ve kuralları uyarınca açıkça yasaklanan bir amaç güdemez ve bir faaliyette bulunamaz.

Kültür Merkezleri ve statüsü ile uyruğu ne olursa olsun Kültür Merkezleri personeli, işbu Anlaşmada öngörülen ayrıcalık ve bağımsızlıklar saklı kalmak kaydıyla, Kabul Eden Tarafın kanun ve kuralları uyarınca konusu suç teşkil eden herhangi bir faaliyette veya fiilde

bulunduğu takdirde Kabul Eden Tarafın kanun ve kuralları uyarınca öngörülen yasal sürece tabi olacaktır.

Madde 2

Türk Tarafının Kültür Merkezi "Yunus Emre Türk Kültür Merkezi" adını taşıyacaktır.

Söz konusu Kültür Merkezi, idari merkezi Ankara'da bulunan ve Türk Tarafının mevzuatına göre vakıf statüsünde olan "Yunus Emre Vakfı" tarafından kurulacak ve işletilecektir.

Madde 3

Her bir Taraf, diplomatik yazışma yoluyla Taraflar arasında varılacak karşılıklı rıza temelinde, işbu Anlaşmanın 1. maddesinde belirtilen kentlerin dışında, kendi sınırları dâhilinde başka kentlerde Kültür Merkezi şubelerinin kurulmasına izin verecektir. Söz konusu Kültür Merkezi şubeleri de işbu Anlaşmada Kültür Merkezleri için öngörülen hükümlere tabi olacaktır.

Türk Tarafının Kültür Merkezinin şubeleri de, işbu Anlaşmanın 2. maddesine uygun şekilde, "Yunus Emre Türk Kültür Merkezi" adını taşıyacak ve Yunus Emre Vakfı tarafından kurulacak ve işletilecektir.

Madde 4

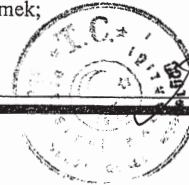
Kültür Merkezleri, Kabul Eden Tarafın kanunları ve kuralları kapsamında, tüzel kişiliğe ve ehliyete sahip olacaktır.

Kültür Merkezleri, buna uygun şekilde, amaçlarını yerine getirmek üzere ve Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun şekilde, kamu veya özel nitelikli olsun, Kabul Eden Tarafın ülkesinde veya bir başka ülkede mukim/kayıtlı olsun, tüm gerçek ve tüzel kişilerle sözleşme akdedebilecektir.

Madde 5

Kültür Merkezleri aşağıdaki amaçlara hizmet edecektir:

- 1) Tarafların halkları arasında karşılıklı anlayış ve dostluğu teşvik etmek;
- 2) Taraflar arasında kültür, eğitim ve bilim alanlarındaki ilişkilerin ve işbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunmak;
- 3) İnsanları, kültürü, tarihi, dili ve güzel sanatları dâhil, Gönderen Tarafın ülkesinin çeşitli özelliklerini Kabul Eden Tarafın kamuoyuna tanıtmak ve öğretmek;

4) Taraflar arasında kültür, eğitim ve bilimsel işbirliği alanlarındaki anlaşmalar, protokoller ve programların/projelerin uygulanmasına yardımcı olmak;

5) Kültür Merkezlerinin, Tarafların kültürü, uluslararası kültürel ilişkileri ve çalışmalarının yanı sıra ilişkilerinin tarihi ile ilgili araştırmalarda yer alabileceğini vurgulayarak; ulusal mevzuatları çerçevesinde kendi kültürel miraslarının (somut ve somut olmayan miras) araştırılması, korunması, muhafazası ve tanıtımı konularında yerel kuruluşlar ve resmi taraflar ile işbirliği yapmak.

Madde 6

Taraflar karşılıklı olarak, Kültür Merkezlerine ve şubelerine uygun mekân/arsa tahsisi imkânlarını araştıracaklardır. Karşılıklı mekân/arsa tahsisi mümkün olmadığı takdirde, Kabul Eden Taraf, Kültür Merkezine ve bunun şubelerine uygun bir mekân/arsa bulunması için Gönderen Tarafa yardımcı olacaktır.

Kabul Eden Taraf, kanunları ve kuralları çerçevesinde, Kültür Merkezi ile bunun şubeleri tarafından kullanılacak mekânın inşası, satın alınması, kiralanması veya tahsisi ile tadilatı veya yeniden düzenlenmesi konusunda mümkün olan en kısa sürede gerekli izinlerin verilmesi ve hukuki işlemlerin tamamlanması için Kültür Merkezi ve bunun şubelerine yardımcı olacaktır.

Madde 7

Kültür Merkezleri, amaçlarını yerine getirmek üzere ve Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun şekilde, kendi mekânı dışında da faaliyette bulunabilecek ve etkinlikler düzenleyebilecektir.

Madde 8

Kabul Eden Taraf, Kültür Merkezleri tarafından düzenlenecek etkinlikler için, etkinliğin başlayacağı tarihten en az 3 ay önceden yazılı olarak başvurulması ve talep edilen yerin etkinliğin yapılacağı tarihte/tarihlerde müsait olması koşuluyla, Kültür Bakanlığı ile kültür konularından mesul diğer merkezi ve mahalli kamu kuruluşlarının uhdesindeki yerleri ücretsiz tahsis edecektir.

Madde 9

Kültür Merkezleri, amaçlarını yerine getirmek üzere, önceden herhangi bir izin almaksızın, sanatçılar, yazarlar, bilim insanları, dernekler/vakıflar, araştırma enstitüleri, eğitim kuruluşları ile uluslararası resmi ve sivil toplum kuruluşları dâhil, kamu veya özel nitelikli olsun, Kabul Eden Tarafın ülkesinde veya başka bir ülkede mukim/kayıtlı olsun, tüm gerçek ve tüzel kişilerle, bunların faaliyetlerinin Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun

olması şartıyla, doğrudan temasta ve işbirliğinde bulunabilir ve bunlarla ortak faaliyetler düzenleyebilir.

Kültür Merkezleri, amaçlarını yerine getirmek üzere ve Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun olarak, fakat Kabul Eden Tarafın makamlarından önceden izin alma şartına tabi olmaksızın, kamu veya özel nitelikli olsun, Kabul Eden Tarafın ülkesinde veya başka bir ülkede mukim/kayıtlı olsun, tüm gerçek ve tüzel kişilerden aynı ve nakdî yardım alabilir ve bunlara aynı ve nakdî yardımda bulunabilir.

Madde 10

Kabul Eden Taraf, güvenliğe bir tehdit olmadığı sürece, Kültür Merkezinin mekânına halkın serbestçe ve engelsiz girişini ve aynı şekilde Kültür Merkezince mekânı dışında gerçekleştirilen etkinliklere halkın serbestçe ve engelsiz katılımını sağlayacaktır.

Kabul Eden Taraf ayrıca, amaçlarını yerine getirmesini teminen ve Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun şekilde, halka bilgi sunmak üzere Kültür Merkezinin, kitle iletişim araçları, gazeteler, süreli yayınlar, radyo/televizyon kanalları ve internet dâhil, tüm mevcut iletişim yöntem ve araçlarından faydalanmasına izin verecektir.

Madde 11

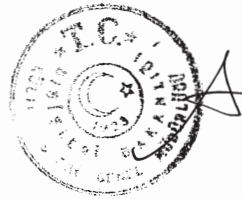
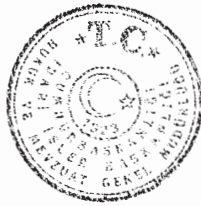
Kültür Merkezi ile şubelerinin ve bunların personelinin güvenliği talep edilmesi halinde Kabul Eden Tarafça temin edilecektir.

Kabul Eden Taraf, Kültür Merkezi ve şubelerince mekânı dışında gerçekleştirilen etkinliklere yönelik uygun güvenlik tedbirlerini de alacaktır.

Madde 12

Kabul Eden Taraf, kanun ve kuralları ile mütakabiliyet ilkesi çerçevesinde, Kültür Merkezi ve şubelerinin düzgün şekilde işlemesi ve amaçlarını yerine getirmesi için, yukarıda belirtilenlere ilaveten, tüm diğer gerekli koşul, yardım ve kolaylıkları sağlayacaktır.

Kabul Eden Taraf, buna uygun olarak, Kültür Merkezince düzenlenecek etkinliklere iştirak etmelerine yönelik olarak Gönderen Tarafın uyuşundakilere giriş vizesi itasında da kolaylık sağlayacaktır.

Bölüm II
Kültür Merkezlerinin Faaliyetleri

Madde 13

A. Kültür Merkezleri, telif hakları mevzuatı da dahil olmak üzere Kabul Eden Tarafın mevzuatına uygun biçimde, amaçlarını yerine getirmek üzere aşağıdaki faaliyetlerde bulunabilecektir:

- 1) Konferanslar ve diğer benzeri toplantıların yanı sıra konserler, tiyatro gösterileri ve tarihi miras olanlar hariç sergiler gibi kültürel etkinliklerin düzenlenmesi;
- 2) Forum ve festivaller ile milli gün kutlamaları da dâhil, törenler düzenlenmesi;
- 3) Taraflarca veya bir üçüncü ülke tarafından düzenlenen etkinliklere, programlara ve projelere iştirak edilmesi ve katkıda bulunulması;
- 4) Sinema filmi ve diğer görsel-işitsel materyalin gösterimi;
- 5) Sanatçılar, yazarlar, bilim insanları, araştırmacılar, akademisyenler, öğrenciler, gazeteciler ve kamu görevlilerinin ziyaretleri ile öğrenci ve akademisyen değişimi dâhil, Tarafların ülkeleri arasında ziyaretler ile değişim programlarının düzenlenmesi;
- 6) Kültür Merkezinin düzenleyeceği etkinliklere katılmak üzere yurt dışından gelecek, sanatçılar, yazarlar, bilim insanları, akademisyenler, gazeteciler ve kamu görevlileri gibi kişilerin kabul edilmesi;
- 7) Gönderen Tarafın, insanları, kültürü ve tarihi gibi ülkesinin çeşitli yönlerini tanıtan bilgilerin halka sunulması;
- 8) Bilgi paylaşımı için kültürel bilgi bankaları oluşturulması;
- 9) Halkın kullanımı için kütüphaneler, film ve görsel-işitsel malzeme kaynak merkezleri ve gösterim salonları ile bilgi masaları kurulması;
- 10) Kitaplar, broşürler, kataloglar, gazeteler, süreli yayınlar ve dijital medya araçları dâhil, her türlü görsel-işitsel malzemenin ücretsiz dağıtımı ve ödünç verilmesi;
- 11) Kitaplar, broşürler, kataloglar, gazeteler, süreli yayınlar, dijital medya araçları, TV/radyo programları ve internet içeriği dâhil, kültürel, eğitsel, bilimsel ve edebi nitelikli basılı, görsel-işitsel ve dijital her türlü malzemenin ve içeriğin üretilmesine/yayınlanmasına destek olunması;

12) Dil kursları, seminerleri, yarışmaları düzenlenmesi ve sınavlar yapılması suretiyle Gönderen Tarafın dilinde yeterlilik sertifikaları verilmesi;

13) Dili, edebiyatı, kültürü, tarihi, gastronomisi ve el işleri dâhil, Gönderen Tarafın ülkesinin çeşitli özelliklerine ilişkin kurslar, seminerler veya yarışmalar düzenlenmesi ve bunlarla bağlantılı sertifikalar ile ödüller verilmesi;

14) Tarafların ülkesinde okuyan öğrencilere burs verilmesi;

15) Kültürü, tarihi, dili ve edebiyatı gibi, Gönderen Tarafın ülkesinin çeşitli özelliklerini öğretmeyi ve bu konularda araştırmalar yapmayı amaçlayan, Kabul Eden Tarafın okulları, üniversiteleri ve araştırma kurumları bünyesindeki bölüm ve programların, mali yardım, öğretim görevlisi, kitap ve diğer eğitsel materyal sağlanması suretiyle desteklenmesi;

16) Gönderen Tarafın Kabul Eden Tarafın ülkesindeki kültürel mirasının korunmasına, araştırılmasına ve tanıtılmasına yönelik çalışma ve faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya bu kapsamdaki çalışma ve faaliyetlerin desteklenmesi;

17) Bilimsel araştırma projeleri gerçekleştirilmesi ve bu tür projelere katkıda bulunulması;

18) Kabul Eden Tarafın diplomatik kanallardan önceden rızası alınmak kaydıyla, Kültür Merkezinin amacına uygun diğer türden faaliyet ve etkinliklerin gerçekleştirilmesi.

B. Kültür Merkezlerinin, yukarıda belirtilen eğitim faaliyetlerinin içeriği, programı ve süresi ile bu eğitim faaliyetlerinde kullanılacak eğitici materyal ile istihdam edilecek eğitici personelin mesleki yeterliği Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına tabi olmayacaktır.

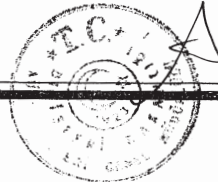
Madde 14

Kültür Merkezleri kâr amacı güden faaliyetlerde bulunamayacaklar ve bu amaçla etkinlikler düzenlemeyeceklerdir.

Kültür Merkezleri, bununla birlikte, giderlerini karşılamak veya hayır amacıyla, amaçlarını yerine getirmek üzere ve Kabul Eden Tarafın kanun ve kurallarına uygun şekilde:

1) Kültürel etkinlikler için bilet satmak, kütüphane ve bilgi masası hizmetleri ile kurslar ve sınavlara kayıt için ücret tahsil etmek dâhil, faaliyetlerine katılanlardan ve hizmetlerinden faydalananlardan ücret tahsil edebilir;

2) Kültür Merkezlerinin bizzat kendisi tarafından yerine getirilmesi kaydıyla, kitaplar, kataloglar, süreli yayınlar, CD/CD-ROM, eğitsel materyaller, posterler ve el sanatı ürünleri gibi her türlü basılı ve görsel-işitsel materyal ile kültürel ve folklorik ürünün satışını yapabilir;

3) Faaliyetlerine ve etkinliklerine iştirak edenlere hizmet vermek üzere, mekânı dâhilinde veya dışında, yiyecek-içecek satmak üzere büfeler kurabilir, işletebilir veya bunları bir şahsa veya özel bir şirkete işletmeye verebilir;

4) Kendi mekânı dâhilinde veya dışında hayır amacıyla kermesler ve benzeri hayır faaliyetleri düzenleyebilir.

Bölüm III

Kültür Merkezlerinin Personeli

Madde 15

Her bir Taraf, kendine ait Kültür Merkezinde istihdam edilecek personeli (bundan sonra "Personel" olarak anılacaktır) kendisi atayacaktır. Personel, Gönderen Tarafın, Kabul Eden Tarafın ve Kabul Eden Tarafça muvafakat verildiği takdirde üçüncü bir ülkenin vatandaşlarından oluşabilir. Üçüncü bir ülkenin vatandaşının istihdamı için Kabul Eden Tarafın muvafakati diplomatik kanallardan talep edilecektir.

Madde 16

Kültür Merkezlerinin ve bunların şubelerinin her biri birer Müdür tarafından yönetilecektir. Müdürün yokluğunda Kültür Merkezini / Kültür Merkezi şubesini geçici olarak yönetmek üzere bir Müdür Yardımcısı atanabilecektir.

Kültür Merkezi / Kültür Merkezi şubesi Müdürünün statüsü ile her bir Kültür Merkezinde / Kültür Merkezi şubesinde istihdam edilecek Personelin sayısı diplomatik yazışma yoluyla belirlenecektir.

Madde 17

Gönderen Taraf, Personelin, hangi uyruktan olursa olsun, istihdamının başlama ve sona eriş tarihi ile Kabul Eden Tarafın ülkesine ilk giriş ve son ayrılış tarihi hakkında diplomatik kanallardan Kabul Eden Tarafa bilgi verecektir.

Madde 18

Kabul Eden Taraf, kanun ve kuralları çerçevesinde, Gönderen Tarafın uyuğundaki tayin edilen Personele ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile efradına, tayin süresini kapsayacak şekilde, müteaddit giriş/çıkış vizesi ile ikamet iznini mümkün olan en kısa sürede ve ücretsiz verecektir.

Kabul Eden Taraf ayrıca, yabancı uyruklu Personeli, Kültür Merkezinin işletilmesi veya işbu Anlaşmanın 13. maddesinde belirtilen faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde istihdam edilmeleri kaydıyla çalışma izni temini koşulundan muaf tutacaktır.

  bu Anlaşmanın 13. maddesinde belirtilen faaliyetlerin gerçekleştirilmesi kapsamında sağlanacak bu muafiyet, görevlendirmeye konu olan faaliyetlerin süresiyle sınırlı olacaktır.

Madde 19

Taraflar arasında çalışma ve sosyal güvenlik konusunda bir anla ma yürürlükte olmadığı takdirde, aynı zamanda Kabul Eden Tarafın uyru unda ve Kültür Merkezinde istihdamdan önce Kabul Eden Tarafın ülkesinde daimi olarak ikamet ediyor olmamaları kaydıyla, Gönderen Tarafın uyru undaki Personel ile keza aynı uyruktaki bakmakla yükümlü oldukları aile efradı Gönderen Tarafın  alı ma ve sosyal güvenlik kanun ve kurallarına tabi olacaklardır.

Taraflar arasında çalışma ve sosyal güvenlik konusunda bir anla ma yürürlükte bulunduğu takdirde ise, işbu madde kapsamına giren Personele ve aile efradına söz konusu anlaşmanın hükümleri uygulanacaktır.

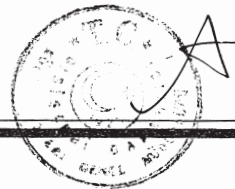
Madde 20

Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafın uyru undaki atanan Personelin her bir üyesinin, aynı zamanda Kabul Eden Tarafın uyru unda ve Kültür Merkezinde istihdamdan önce Kabul Eden Tarafın ülkesinde daimi olarak ikamet ediyor olmaması kaydıyla, ülkeye ilk giriş tarihlerinden itibaren altı ay içerisinde ev ve zati e yasını, gümrük vergisi ile diğer e  etkili vergiler ve mali yüklerden muaf olarak ithal etmesine ve görev s resinin sonunda anılan malları aynı şekilde ihraç etmesine, ayrıca, bir adet motorlu ta ıtı ise "Yabancı Taşıtlar Geçici Giriş Karnesi" veya "Geçici Giriş Belgesi" dışında bir belge aranmaksızın görev süresi için geçici olarak ithal etmesine müsaade edecektir.

Madde 21

Taraflar arasında gelir ve servet üzerinden alınan vergilerde  ifte vergilendirmeyi  nemeye ilişkin bir anla ma yürürlükte olmadığı takdirde, Gönderen Tarafın uyru undaki Personelin  cret geliri, aynı zamanda Kabul Eden Tarafın uyru unda veya Kültür Merkezinde istihdamdan önce Kabul Eden Tarafın ülkesinde daimi olarak ikamet ediyor olmamaları kaydıyla, Gönderen Tarafın kanun ve kurallarına göre vergilendirilecektir.

Taraflar arasında gelir ve servet üzerinden alınan vergilerde  ifte vergilendirmeyi  nemeye ilişkin bir anlaşmanın yürürlükte olduğu takdirde ise işbu madde kapsamına giren Personele söz konusu anlaşmanın hükümleri uygulanacaktır.

Madde 22

Kültür Merkezlerinin Personele yapılan ücret ödemelerine ilişkin stopaj yükümlülüğü bulunmayacaktır.

Madde 23

Kültür Merkezleri Kabul Eden Tarafın vergi uygulamaları çerçevesinde Kabul Eden Tarafın ilgili makamlarınca talep edilen gerekli bilgileri sağlarlar.

Madde 24

Personelin bakmakla yükümlü oldukları aile efradı, Personelin eşlerini, 18 yaşını doldurmamış bekâr çocuklarını, orta öğretim gören veya mesleki eğitime/programlara devam eden 20 yaşını doldurmamış bekâr çocuklarını, yükseköğrenim gören 25 yaşını doldurmamış bekâr çocuklarını, her yaştaki malûl olan bekâr çocuklarını kapsayacaktır.

Bölüm IV

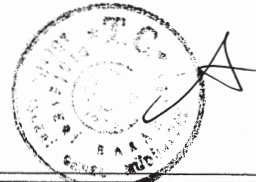
Kültür Merkezlerinin Vergi Bağışıklıkları

Madde 25

A. 1) Kabul Eden Taraf, kanun ve kuralları çerçevesinde, işbu Anlaşmanın 13. maddesinde belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi için gerekli olan yazılı veya dijital her türlü medya araçları da dahil, Kültür Merkezlerinin işletimi ve donanımı için gerekli olan her türlü ekipman, mobilya ve malzemenin, Kültür Merkezince gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yüklerden muaf olarak ithaline müsaade edecektir.

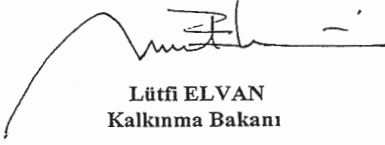
2) Yukarıda belirtilen eşya Kabul Eden Tarafın yetkili makamlarınca belirlenen koşullar dışında, satılamaz, kiralanamaz, bedelsiz ödünç verilemez, bedelsiz devredilemez ve teminat olarak gösterilemez.

B. Kabul Eden Taraf, kanun ve kuralları çerçevesinde, konferans ve diğer benzeri toplantılar ile konser, tiyatro gösterisi, festival ve sergi gibi kültürel etkinlikler, bilimsel araştırma projeleri ve spor faaliyetlerine ilişkin eşyanın Kültür Merkezince gümrük vergisi ve diğer eş etkili vergilerden ve mali yüklerden muaf olarak geçici ithaline müsaade edecektir.

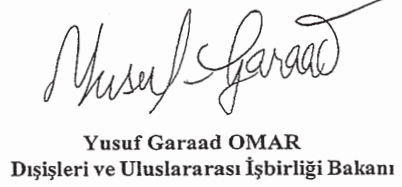
26 Nisan 2017 tarihinde, Ankara'da, Türkçe ve İngilizce ikiye nüsha halinde ve tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorumunda farklılık olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Lütfi ELVAN
Kalkınma Bakanı

Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Yusuf Garaad OMAR
Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı

